

DORINIO UGDYMO ORTODOKSŲ (STAČIATIKIŲ) TIKYBOS BENDROJI PROGRAMA

Parengė Doc. dr. Sergejus Neifachas

Turinys

1. Paskirtis	2
2. Tikslai ir uždaviniai	2
2.1. Tikslai	2
2.2. Uždaviniai	2
2.1.1. Pradinio ugdymo uždaviniai	2
2.1.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai	2
3. Kompetencijų ugdymas dalyku	3
4. Pasiekimų sritys	3
5. Pasiekimų raida	3
6. Mokymosi turinys	6
6.1. Mokymosi turinys 1–4 klasei	6
6.1.1. 1-2 klasė	6
6.1.2. 3-4 klasė	7
6.2. Mokymosi turinys 5–8 klasės	8
7.2.1. 5 klasė	8
6.2.2. 6 klasė	9
6.2.3. 7 klasė	10
6.2.4. 8 klasė	11
6.3. Mokymosi turinys. 9–10 klasės	12
6.3.1. 9 klasė	12
6.3.2. 10 klasė	13
7. Pasiekimų vertinimas	14
8. Pasiekimų lygių požymiai	14

1. Paskirtis

Ortodoksų tikybos pamokose stengiamasi ugdyti krikščioniškąjį mokinių bendruomeniškumą, įtraukiant į ugdomąją veiklą visus, gerbiant kiekvieno pažiūras ir nuostatas. Pamokos supažindina su ortodoksų tikėjimu, atveria asmeninio ryšio su Kristumi svarbą, ugdo pasitikėjimą Dievu ir atvirumą žmonėms ir krikščionišką moralę. Temos formuluojamos krikščioniškoje antropologinėje plotmėje, įvardinant tuos asmens gyvenimo santykius, kurie yra pamatiniai, būtini žmonių bendravimui ir atpažįstami kaip labiausiai trokštami (pasitikėjimas, atsakomybė, globa, gailestingumas), aptariant jų stoką visuomenėje ir būdus jiems stiprinti (pagarba kiekvienam žmogui, atidumas kito poreikiams, asmeniško ryšio su Dievu ugdymas, rūpinimasis kūriniu). Teikiant mokytojui galimybę kūrybiškai atliepti į mokinių keliamas santykių problemas ir jas kartu svarstyti tikėjimo šviesoje, remiamasi „gyvenimo – tikėjimo – naujo gyvenimo“ metodologine rekomendacija.

2. Tikslai ir uždaviniai

2.1. Tikslai

Padėti mokiniams pažinti krikščioniškąsias vertybes kaip asmeniškai priimamus gyvenimo siekinius ir paskatinti jomis grįsti savo santykis su žmonėmis, Dievu, savimi ir pasauliu. Mokiniai supažindinami su ortodoksų tikėjimo pagrindais, jiems atveriamas asmeniško ryšio su Dievu svarba kasdieniame gyvenime, pagarbos kiekvienam žmogui būtinybę, skatinamas ir gilinamas jų santykis su Kristumi ir Bažnyčios bendruomene. Itin iškeliamas (bio)etinių, egzistencinių, socialinių, kultūrinių klausimų svarstymas tikėjimo šviesoje, bendravimas su krikščionimis ir tarpreliginis dialogas. Pasitelkus Šventojo rašto išmintį ugdyti ortodoksų teologinio raštingumo (biblinio teksto skaitymo ir suvokimo, Bažnyčios istorijos, kultūros paveldo pažinimo) kompetenciją, suteikti jaunajai kartai galimybę įsisąmoninti konfesinės ir pasaulietinės moralės pagrindus.

2.2. Uždaviniai

2.1.1. Pradinio ugdymo uždaviniai

- suvokti save kaip Dievo kūrinį, o pasaulį ir kitus žmones - kaip Dievo dovaną;
- suprasti ir pažinti Dievo apreiškimą Šventajame Rašte, Kristaus šeimą - Bažnyčią, jos gyvenimą ir šventimą;
- mokytis perimti krikščioniškąsias vertybes ir jomis grįsti santykį su Dievu, kitais, savimi, aplinka;
- ugdyti mokinių sąžinę, gailestingumą, gebėjimą derinti laisvę ir atsakomybę.

2.1.2. Pagrindinio ugdymo uždaviniai

- pagilinti krikščioniškąsias vertybines nuostatas ir pritaikyti sprendžiant šiandienos problemas, atsiliepiant į kultūrinius ir moralinius iššūkius;
- ugdyti mokinių socialumą, gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti, atvirumą gyvenimo kaitai, savo vertės pajautimą ir norą tobulėti;
- susipažinti su Ortodoksų Bažnyčios tikėjimo doktrinomis, Bažnyčios kultūriniu ir istoriniu paveldu;
- ugdyti krikščioniškąsias vertybes gerbiant įvairių pažiūrų žmones.

3. Kompetencijų ugdymas dalyku

4. Pasiekimų sritys

Pasiekimų sritis	Pasiekimai
4.1 (A) Šventojo Rašto (ST) pažinimas	– (A1). Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas – (A2.) Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas
4.2 (B) Tikėjimo turinio pažinimas	– (B1.) Jėzaus atpirkimo misija – (B2.) Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui – (B3.) Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu – B4.) Bendravimas ir santarvės raiška
4.3 (C) Bažnyčia ir liturgija	– (C1.) Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą
4.4 (D) Asmens tobulėjimas ir visuomenė	.
E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis	

5. Pasiekimų raida

1-2 mokymosi metai	3-4 mokymosi metai	5-6 mokymosi metai	7-8 mokymosi metai	9-10 mokymosi metai
A. Šventojo rašto pažinimas				
A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas				
A1. <u>Klausosi</u> Dievo ir žmogaus dialogo Šventajame rašte, <u>supranta</u> , kad per Šventąjį Raštą esame Dievo kalbinami ir kviečiami atsiliepti. <u>Pavaizduoja</u> Šventojo Rašto pasakojimus.	A1. <u>Atpažįsta</u> Šventojo rašto žodinę / dvasinę prasmę ir <u>suvokia</u> skaitomo teksto turinį, įvykių eigą, moka naudotis Šventuoju raštu. <u>Apmąsto</u> savo santykį su Dievu, <u>klausinėja</u> apie tai, kas išgirsta, matyta, pajaušta.	A1. <u>Paaiškina</u> Biblijos atsiradimo istoriją: nuo žodinio pasakojimo iki rašytinio teksto. <u>Susipažįsta</u> su ST ir NT struktūra, kanonu, žanrais.	A1. <u>Įvardija</u> Biblijos žodinę bei dvasinę prasmes ir paaiškina istorinį kontekstą. <u>Lygina</u> Biblijos pasakojimus ir paaiškina jų sąsajas su gyvenimu.	A1. <u>Nusako</u> Biblijos svarbą Bažnyčios gyvenime: liturgijoje, sakramentuose, asmeniniame gyvenime.
A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas				
A2. <u>Atpasakoja</u> Šventojo rašto istorijas ir paaiškina jų prasmę, <u>apibūdina</u> save, kaip ieškantį	A2. <u>Skaito</u> nurodytą biblinį tekstą, reflektuoja ir interpretuoja. <u>Atpažįsta</u> pasaulio	A2. Perskaitytą biblinio teksto pasakojimą <u>lygina</u> su gyvenimu. <u>Reflektuoja</u> ir	A2. <u>Skaitydamas</u> biblinius tekstus juos <u>sieja</u> su <u>istoriniu</u> teksto kontekstu.	A2. <u>Analizuoja</u> biblinius tekstus kitų literatūros tekstų kontekste: <u>interpretuoja</u> ,

žmogų ir atrandanti tokias tiesas, kaip atlaidumą, gailestingumą, meilę žmonėms.	sukūrimo biblinį vaizdą, pagrindžia bibliniu tekstu.	<u>išreiškia</u> biblijos istorijų siužetus. <u>Analizuoja</u> biblinį tekstą kaip kultūrinį paveldą.	<u>Analizuoja</u> biblinius tekstus ir atpažįsta jų aktualumą, sieja su asmenine patirtimi.	<u>atpažįsta</u> biblinius motyvus, <u>sieja</u> pagrindines biblines istorijas mene ar literatūroje, <u>atpažįsta</u> biblinį pasakojimą ir jį atkuria.
B. Tikėjimo turinio pažinimas				
B1. Jėzaus atpirkimo misija				
B1. <u>Atsako</u> į klausimus apie Jėzaus gimimo ir Prisikėlimo istoriją.	B1. <u>Išvardija</u> kelis Šventuosius, <u>pasakoja</u> apie Jėzaus šeimą, Mergele Mariją.	B1. <u>Įvardija</u> Jėzaus dieviškumo ir žmogiškumo savybes. Pasakoja Jėzaus gyvenimo istoriją ir supranta jo misiją.	B1. <u>Atpažįsta</u> Jėzaus gimimo, mirties ir Prisikėlimo slėpinio požymius. <u>Įžvelgia</u> ir supranta savo gyvenimo ir Išganymo istorijos sąsajas.	B1. <u>Sieja</u> Išsikūnijimo ir Išganymo slėpinių su Biblija. <u>Suvokia</u> Dievo įdiegtą širdyje laimės troškimą kaip pašaukimą į laimę Dieve.
B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui				
B2. <u>Papasakoja</u> apie Dievą kaip Tėvą ir Kūrėją.	B2. <u>Svarsto</u> , kokiam gyvenimui žmones kviečia Jėzus.	B2. <u>Kelia</u> klausimus apie pasaulio atsiradimo biblinį ir mokslinį aiškinimą.	B2. <u>Stebi</u> save ir aplinkinius, <u>įžvelgia</u> Dievo dovanotą individualumą. <u>Apibūdina</u> Jėzų kaip Mokytoją. <u>Bando</u> sekti Jėzaus ir krikščionybės idealais. <u>Analizuoja</u> Jėzaus ir Jo aplinkos konfliktus NT.	B2. <u>Supranta</u> evangelinį kvietimą ugdyti savo talentus ir gebėjimus. <u>Įvardija</u> Kūrėjo suteiktus talentus ir gebėjimus. <u>Kelia</u> savęs įprasminimo dabartyje ir ateityje klausimus.
B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu				
B3. <u>Suvokia</u> gyvybės augimą ir kaitą, <u>pripažįsta</u> savo unikalumą. Nusako, kuo esame Dievo ypatingai apdovanoti.	B3. <u>Supranta</u> tikėjimo reikalingumą žmogaus gyvenimui. <u>Vertina</u> savo ir kitų skirtingumą, <u>suvokia</u> , kad yra	B3. <u>Tyrinėja</u> , kodėl žmonės tiki į Dievą. Nurodo ir <u>kritiškai vertina</u> netikėjimo priežastis.	B3. <u>Aptaria</u> socialinių vaidmenų teises ir pareigas visuomenėje ir Bažnyčioje. <u>Suvokia</u> savo	B3. <u>Vertina</u> tikėjimo vaidmenį žmogaus gyvenime ir randa tikėjimo pavyzdžių. <u>Analizuoja</u> asmens pamatinius

	vertybių, kurios svarbios visiems žmonėms.	Paaishkina tikėjimą, kaip santykį tarp Dievo ir žmogaus.	socialinius vaidmenis. <u>Svarsto</u> asmens savarankiškumą ir galimybes rinktis, <u>stengiasi</u> atsiliepti į Dievo kvietimą ieškodamas savo pašaukimo.	poreikius remdamasis krikščionišku požiūriu bei ieško būdų išspręsti problemas.
B4. Bendravimas ir santarvės raiška				
B4. <u>Mąsto</u> apie šalia esančius žmones, <u>pažįsta</u> jų skirtumus, juos <u>gerbia</u> . <u>Supranta</u> pagrindinių krikščioniškų švenčių prasmę.	B4. <u>Skiria</u> ortodoksų tikėjimą nuo kitų religijų, <u>gerbia</u> kitų žmonių apsisprendimo laisvę. <u>Atpažįsta</u> ir <u>įvardija</u> tikėjimo skirtumus ir juos gerbia, gali paaishkinti keletą religinių simbolių.	B4. <u>Identifikuoja</u> didžiąsias pasaulio religijas, jas klasifikuoja. <u>Atpažįsta</u> kitų religijų simbolius ir juos paaishkina.	B4. <u>Atpažįsta</u> ir <u>apibūdina</u> savo krikščionišką tapatumą. Lygina krikščioniškų konfesijų tikėjimo raišką su ortodoksų tikėjimu.	B4. <u>Ižvelgia</u> tikėjimo tradicijų įvairovę. <u>Skiria</u> Ortodoksų Bažnyčios ir religinių judėjimų vertybines nuostatas. <u>Komentuoja</u> , kad skirtingumai susiklostė istoriškai ir kultūriškai.
C. Bažnyčia ir liturgija				
C1. Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą				
C1. <u>Skiria</u> sąvokas „Bažnyčia“ (bendruomenė) ir „bažnyčia“ (pastatas). <u>Supranta</u> , kaip elgtis bažnyčioje, <u>skiria</u> , kas yra malda ir geba melstis. <u>Geba</u> pasidalyti religine patirtimi, kaip tapo krikščioniu, gali <u>papasakoti</u> apie krikšto vardo globėjus.	C1. <u>Apibūdina</u> bažnyčios liturginių metų laikotarpius, religines šventes. <u>Supranta</u> sakramento sąvoką, <u>įvardija</u> sakramentus ir jų reikšmę.	C1. <u>Atpažįsta</u> pagrindinius liturginius simbolius ir veiksmus bažnyčioje. <u>Pristato</u> Bažnyčios, kaip tarnaujančios bendruomenės prasmę. Žino sakramentų prasmes ir jų šventimą.	C1. <u>Aptaria</u> tikėjimo raiškos būdus, formas, simbolius: malda, liturgiją, sakramentus, spalvas, simbolius, meninę raišką. Kasdieniu gyvenimu <u>liudija</u> gyvą krikščionišką tikėjimą pasirinkdamas pramogas, laisvalaikio formas, šventimo būdus.	C1. <u>Analizuoja</u> ir pagarbiai <u>vertina</u> liturgiją ir kūrybiškai įsitraukia į jos vyksmą. <u>Paaishkina</u> sakramentų šventimą bei sieja juos su žmogaus gyvenimo etapais.
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė				

D1. <u>Žino</u> , kaip būti su kitais ir tarp kitų. <u>Susitaria</u> iškilus nesusipratimams, <u>moka</u> atsiprašyti, <u>sugeba</u> padėti kitiems. Mokosi puoselėti draugystę su žmonėmis ir bendrauja su Dievu maldoje.	D1. <u>Vertina</u> poelgius atsižvelgdamas į Aukso taisyklę ir Dekalogą. Iškilus nesusitarimui, <u>moka</u> ieškoti savo kaltės ir ją pripažinti. Bando modeliuoti ir taikyti gyvenime įvairius susitaikymo būdus.	D1. <u>Atpažįsta</u> dvasinio gyvenimo trukdžius. <u>Žino</u> gerus darbus kūnui ir sielai, juos apibrėžia. Paaiškina, koks turėtų būti krikščionio gyvenimas.	D1. <u>Analizuoja</u> tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus. <u>Palygina</u> tikinčio ir netikinčio žmogaus prioritetus. <u>Suvokia</u> tikėjimo ir tautos tradicijų sąsajas.	D1. <u>Apibūdina</u> šiuolaikinio jaunimo kultūrą ir jos tendencijas, santykius su Bažnyčia ir Dievu. <u>Analizuoja</u> savo santykį su krikščioniškomis ir tautinėmis tradicijomis ir vertybėmis.
E. Morale / etika arba žmogus ir pasaulis				
E1. <u>Jaučia</u> poreikį rūpintis gamta. <u>Ižvelgia</u> , kas kenkia kūno ir sielos sveikatai. <u>Saugo</u> Dievo sukurtą gyvybę ir <u>geba</u> ja rūpintis.	E1. <u>Džiaugiasi</u> gamtos grožiu, suvokia gamtos augimą, Dievo globą kūrinijai. <u>Ižvelgia</u> , kaip poelgiai veikia savijautą. <u>Supranta</u> , kaip siejasi susitaikymas su kitais, Dievu ir savimi. Skirsto savo gyvenimo patirtis į svarbias ir mažiau svarbias, <u>geba</u> pagrįsti savo pasirinkimą.	E1. <u>Supranta</u> krikščionišką atsakomybę už kūriniją, prisideda prie darnios ekologinės aplinkos kūrimo. Pateikia pavyzdžių, dalyvauja socialinėje tarnystėje, pilietinėje veikloje.	E1. <u>Susipažįsta</u> su pagrindiniais socialinio Bažnyčios mokymo principais ir gali juo pagrįsti. <u>Spręsdamas</u> socialines problemas taiko socialinio Bažnyčios mokymo elementus.	E1. <u>Tyrinėja</u> Bažnyčios socialinį mokymą, <u>svarsto</u> ir siūlo, kaip jį pritaikyti bendruomenės gyvenime. <u>Stengiasi</u> vadovautis dvasinėmis vertybėmis: Dekalogu ir darbais, atsispirti vartotojiškai nuostatai.

6. Mokymosi turinys

6.1. Mokymosi turinys 1–4 klasei

6.1.1. 1-2 klasė

A. Šventojo rašto pažinimas.

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas. Susitikti su Tuo, kuris mane kviečia. Kaip ir kodėl atsirado pasaulis? Dievas yra mylintis Kūrėjas. Kokius jo kūrinčius žinome, kodėl jais džiaugiamės? Kaip ir kuo dėkojame Dievui už mums dovanotą pasaulį? Šventųjų gyvenimo pavyzdžiai.

A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas. Kas yra Šventasis Raštas? Per Šventąjį Raštą pažįstu savo Dievą. Kodėl ir kaip Dievas kreipiasi į žmogų? Samuelio istorija. Kaip galime atsiliiepti į Dievo kvietimą?

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

B1. Jėzaus atpirkimo misija. Iš kur sužinau apie Jėzaus gyvenimą? (Apsireiškimas Marijai, Rytų išminčiai, Jėzaus vaikystė, stebuklai, pagalba žmonėms, malda, kančia, Priskėlimas). Jėzus nori, kad būčiau Jo bičiulis – kaip galėčiau į tai atsilipti?

B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui. Ar viską apie Dievą galėtume lengvai paaiškinti ir įsivaizduoti? Dievas yra Asmuo, kaip ir aš, tačiau yra slėpiny, kurio negaliu suvokti. Aš galiu su Juo bendrauti, Jį pasikviesti.

B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu. Kuo esu ypatingas, kuo skiriuosi nuo kitų? Kaip galiu išreikšti dėkingumą už tai, kad esu apdovanotas? Augti yra džiugu: kaip aš išreiškiu džiaugsmą ir dėkingumą Kūrėjui? Visi esame apdovanoti: turime kūną ir sielą, protą ir valią. Kuo esu ypatingas, kuo skiriuosi nuo kitų? Kaip galiu išreikšti dėkingumą už tai, kad esu apdovanotas?

B4. Bendravimas ir santarvės raiška. Mokausi bendrauti su kitais ir su Jėzumi. Džiugu susitikti su Jėzumi: Jis mus daro geresnius, malonesnius, draugiškesnius. Kas lengviau – klausytis ar pačiam kalbėti? kažkas mūsų viduje padeda nuspręsti – kas tai galėtų būti? Sąžinė – Dievo balsas ir brangi Jo dovana. Kodėl žmonės tariasi dėl įvairių dalykų, susitaria žodžiu, rašo sutartis, kuria taisykles bei įsakymus? Kas padeda, o kas trukdo laikytis susitarimų? Mozės istorija. Nepaisydami Dievo Įsakymų negalime gyventi – kodėl?

C. Bažnyčia ir liturgija.

C1. Atsiliepiamas į Bažnyčios kvietimą. Kas yra bažnyčia, o kas Bažnyčia? Kaip aš pasisveikinu su Dievu? Kokias žinau didžiausias Bažnyčios šventes? Ką švenčiame per Kalėdas? Šv. Velykos – pati didžiausia šventė. Kodėl? Sekmadienis – ypatingoji diena. Kodėl? Esu kviečiamas švesti ir aš, nejaugi atsisakyti?

D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė.

Kokį bendravimą vadiname gražiu ir kodėl? Gera, kai esu mandagus ir broliškas. Koks yra tikras draugas? Kaip susirasti draugų? Draugystė krikščionių bendruomenėje, Bažnyčioje. Draugystės pavyzdžiai iš Šventųjų gyvenimo istorijų. Kas žmones suartina? Mano šeima ir kitos šeimos. Kas sieja žmones šeimoje? Šventinės tradicijos.

E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis.

Kas yra gyvybės Davėjas ir Palaikytojas? Visa, kas gyva, auga ir kinta. O kaip keičiuosi aš? Kodėl ir kaip saugome savo ir kitų gyvybę? Sveikata yra trapi dovana.

6.1.2. 3-4 klasė

A. Šventojo rašto pažinimas.

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas. Naujasis Testamentas – Geroji Naujiena mums. Evangelija ir evangelistai – ką šie žodžiai reiškia? Kokia yra Geroji Naujiena? Naujajame Testamente ieškau gerų žinių apie Dievo karalystę ir kaip galiu prisidėti ją kuriant. Žodžio liturgija Bažnyčios šventime: kaip ji mums padeda suprasti švenčių prasmę?

A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas. Šventas Raštas – ypatinga knyga. Kas parašė Šventąjį Raštą? Kodėl Šventąjį Raštą vadiname Knygų knyga? Mokausi pažinti Šventąjį Raštą, jį skaityti, jo klausytis ir suvokti, ką Dienas man kalba.

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

B1. Jėzaus atpirkimo misija. Dievas mus nuolat kalbina ir kviečia. Kodėl? Abraomo istorija. Izaoko ir Jokūbo istorijos. Dievas dažniausiai veikia per žmones. Kaip mes tai patiriame? Šventieji moko mylėti: meilės pavyzdžiai Šventųjų gyvenimuose; Mergelė Marija. Šventieji mus lydi: Šventųjų bendravimas.

B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui. Viešpats mus lydi: žmogus ieško džiaugsmo. Geroji Jėzaus Naujiena (Amžinasis gyvenimas). Norime būti laimingi (krikščionio gyvenimas). Laikinieji ir amžinieji dalykai. Esu kviečiamas rinktis tai, kas mažina, ir nenusiminti dėl to, kas laikina. Kuo galiu prisidėti, kad ateitų Dievo karalystė?

B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu. Kuo esu ypatingas ir vertingas? Ar esu vertingesnis už kitus ir kodėl? Dievo man dovanotosios būdo savybės – kaip tu naudojuosi? Kaip tikėjimas pratirtina mano gyvenimą?

B4. Bendravimas ir santarvės raiška. Dievas – visų Tėvas, Jis pažįsta ir myli kiekvieną. Koks yra mano bendravimas su kitais žmonėmis? Mano bendraamžiai ir aš? Kaip aš priimu tai, ką sako kiti? Aukso taisyklė – kodėl ji „auksinė“? Gal verta ją išbandyti – čia ir dabar?

C. Bažnyčia ir liturgija.

C1. Atsiliepiamas į Bažnyčios kvietimą. Kas yra simbolis? Kokie yra religiniai ženklai ir simboliai? Kuo krikščionims svarbūs šviesos, duonos, kryžiaus ženklai? Liturginio kalendoriaus spalvos, simboliai – ką jie atskleidžia?

D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė.

Dauguma žmonių tiki į Dievą, tačiau ne visi vienodai. Kodėl? Ką žinau apie kitas religijas? Kuo nuo kitų religijų skiriasi ortodoksų tikėjimas? Kuo tiki visi krikščionys? Kuo jiems svarbus Jėzus Kristus? Jėzus ir aš: ką Kristus reiškia man?

E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis.

Kas gali pakenkti mano kūnui ir sielai? Kūrėjas nori, kad būtume sveiki ir laimingi. Kodėl ir kaip suagome bei stipriname kūno sveikatą? Kaip galiu puoselėti ir stiprinti sielos sveikatą?

6.2. Mokymosi turinys 5–8 klasėms

7.2.1. 5 klasė

A. Šventojo rašto pažinimas.

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas. Šventojo Rašto kilmė, autorystė, keli jo žanrai. Mano mėgstama Biblijos ištrauka. Kodėl sakoma, kad Šventasis Raštas yra visų laikų žmonių Knyga?

A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas. Kodėl turėčiau skaityti Šventąjį Raštą? Kas man gali padėti šią Knygą suprasti? Kodėl ir kaip Dievas kalbina žmogų? Kodėl Abraomo, Mozės, Dovydo istorijos svarbios šiandien? Kodėl Dievas išrinko vieną tautą?

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

B1. Jėzaus atpirkimo misija. Ką istorijos mokslas žino apie Jėzų? Ką apie Jėzų evangelistai papasakoja daugiau už istorikus? Kaip Jėzus save pristato Evangelijoje? Kaip susiję tikėjimas ir pasitikėjimas? Kokie tikėjimo klausimai man aktualūs, neaiškūs?

B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui. Kas yra laimė? Įvairios laimės sampratos. Kokius kelius į laimę gali pasiūlyti krikščionių tikėjimas ir Šventasis Raštas (palaiminimai, teisingumas, taika, ramybė, išlaisvinimas)?

B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu. Gyvybės dovana, jos trapumas. Kam už ją turėčiau dėkoti? Dėkingumas ir atsakomybė – dovanas dera saugoti ir branginti. Kodėl tikėjimas, Bažnyčia, Dievas neišsprendžia ligos, mirties keliamų problemų?

B4. Bendravimas ir santarvės raiška. Kai nuomonės nesutampa, neretai susipykstame. Kas yra diskusija? Kaip ginčiuose gali rasti tiesa? Draugystė, atvirumas, pasiaukojimas Šventajame Rašte: esu sukurtas draugystei su Dievu ir žmonėmis. Kam aš galiu patikėti ir kam patikiu savo mintis, jausmus, patirtis? Būti kartu – tai įsipareigojimas kitam. Draugystės principai. Draugystė ir religinis tikėjimas. Ką žinau apie slavų ir lietuvių kilmę, senovės tikėjimą, mūsų tautos tradicijas? Ką reiškia žodžiai „krikščionis“, „katalikas“, „ortodoksas“? Kokiai religinei bendruomenei priklausau?

C. Bažnyčia ir liturgija.

C1. Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą. Kuo skiriasi šiokiadieniai ir šventės? Šventumo ir šventimo sampratos. Apaštalų darbai apie pirmųjų krikščionių šventimą. Sekmadienio kilmė ir prasmė. Kokie yra mano, mūsų sekmadieniai? Kodėl ir kaip Bažnyčios apeigose skaitomas Šventasis Raštas?

D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė.

Kodėl Dievui svarbūs mano santykiai su kitais? Ką reiškia bendrauti atsakingai? Ką reiškia Šventojo Rašto žodžiai „artimas“, „artimo meilė“. Gerojo samariečio pavyzdys. Kas padeda gerbti save ir kitus?

E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis.

Ar visi turime sažinę? Kaip ją atpažinti ir ką ji pataria? Nuodėmė – klaida ar kas nors daugiau? Kaip galėčiau kontroliuoti savo žodžius, veiksmus, elgesį ir numatyti jų pasekmes? Susitaikymo su savi, kitais ir Dievu svarba.

6.2.2. 6 klasė

A. Šventojo rašto pažinimas.

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas. Kaip žmonės atsiliepdavo Dievui Senajame Testamente? Kaip žmogus atsiliepia Dievui Šiandien? Kas yra Evangelija?

A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas. Kaip ir su kuo Jėzus bendravo? Apaštalų pašaukimas. Ar Jėzus mane kviestų apaštalauti? Kodėl? Jėzaus santykių su žmonėmis ypatumai evangeliniuose pasakojimuose.

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

B1. Jėzaus atpirkimo misija. Kaip Jėzus gali būti ir Dievas, ir žmogus tuo pačiu metu? Kokia Jėzaus misija žemėje? Ar įmanoma žmogaus protu atskleisti, kas Dievas yra Trejybė?

B2. Dievo slėpiniai ir apreiskimai žmogui. Žmogiškumas: pareiga ir teisė mylėti: kiekvienas trokšta meilės; šeima – meilės namai. Esu ne vienas – esu nevienišas gyvenime ir tikėjime. Einu kartu su Dievu: Jėzus pasilieka tarp mūsų sakramentuose; mano unikalumas išlieka: tikiu Amžinąjį gyvenimą.

B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu. Dievas sukūrė nuostabią gamtą ir patikėjo ją mums globoti. Iš kur kyla ekologinės grėsmės? Kaip jas įveikti? Ar tikrai negaliu nieko pakeisti? Ką galiu daryti, kad neterščiau aplinkos ir saugčiau tai, kas sukurta? Mūsų atsakomybė už aplinką ir gamtą.

B4. Bendravimas ir santarvės raiška. Kaip išmokti mandagiai diskutuoti? Susitarimai ir žodžio laikymosi svarba. Kam skirti Dievo, Bažnyčios įsakymai? Ar jie aktualūs mūsų laikais? Suaugusieji ir aš: kuo esame panašūs, kuo skiriamės? Kodėl kartais nesutariame su vyresniaisiais? Kaip skirtingos kartos gali praturtinti vienos kitas? Vaiko teisės – tai ir pareigos. Suaugusiųjų teisės ir atsakomybė. Ką reiškia artimo meilė? Galiu melstis už kitus. Kodėl žmonės skirtingai garbina Dievą? Kokios yra didžiausios pasaulio religijos,

kokie jų simboliai, šventovės, šventės, šventraščiai, šventikai? Rytų religijos ir Krikščionybė. Kas vienija įvairių religijų žmones?

C. Bažnyčia ir liturgija.

C1. Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą. Kokias krikščioniškas vertybes galėčiau išvardyti? Ko mane moko Lietuvos Ortodoksų Bažnyčia? Ar įmanoma tai įgyvendinti? Koks būtų pasaulis, jei visi paisytų Dekalogo? Kodėl vertėtų to siekti? Bažnyčia turi gyvų pavyzdžių, kad įmanoma tai padaryti.

D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė.

Mano būdas: kokias kitų ir savo paties charakterio savybes vertinu? Kaip jas ugdyti? Kuo man gali padėti Dievas? Kodėl prasminga kurti gėrį? Esu laisvas kaip ir mano Kūrėjas ir kokiais būdais galiu tobulinti save ir pasaulį.

E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis.

Ar visiems privalome daryti gera ir kodėl? Mano indėlis rūpinantis bendra nuosavybe, aplinka ir žmonėmis. Sąžiningumas, gailingumas, teisingumas mano aplinkoje. Kodėl ir kaip Bažnyčia rūpinasi žmonėmis? Kuo ir kaip galiu prisidėti?

6.2.3. 7 klasė

A. Šventojo rašto pažinimas.

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas. Šventasis Raštas apie žmogaus paskirtį. Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą. Ką reiškia, kad esu asmuo ir turiu ypatingą paskirtį Dievo plane? Mūsų atsakomybė už kitą ir už mums dovanotą pasaulį. Kokios sąsajos tarp Biblijos ir pasaulio istorijos? Kokį palikimą esame gavę?

A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas. Šventasis Raštas padeda pažinti Šventąją Dvasią. Kas yra Šventoji Dvasia? Kokių Jos simbolių esama Šventajame Rašte? Koks Jos vaidmuo žmogui, Bažnyčios bendruomenei, pasauliui, man? Kokios yra dvasinės dovanos, kaip jos reiškiasi? Šventosios dvasios liudijimai šiuolaikinėje visuomenėje.

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

B1. Jėzaus atpirkimo misija. Kodėl visi kuo nors tiki? Kuo šiandien tiki dauguma žmonių? Kuo tikiu aš? Kokie yra mūsų tikėjimo sunkumai? Ką mums duoda tikėjimas? Kokie kelrodžiai yra melagingi? Mano tikėjimo kelionė: galiu pasikliauti Dievo vedimu.

B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui. Ką apie žmogų sako jo kūnas? Vyras ir moteris – Dievo dovana vienas kitam. Dievo meilės atspindys šeimos bendrystėje.

B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu. Tikėjimas turėtų padėti man suvokti savo vertę ir gyvenimo prasmę. Ar taip yra ir kodėl? Kuo aš pasitikiu? Ko šiais laikais galima pasimokyti iš švč. Mergelės Marijos? Kas stiprina ar žeidžia mano tikėjimą?

B4. Bendravimas ir santarvės raiška. Ar kiekviena grupė yra bendruomenė? Kokie santykiai būdingi tikrai bendruomenei? Kaip aš pats pritaikau evangelinę artimo sampratą bendraudamas? Kaip galiu save realizuoti bendruomenėje, draugystėje, nepraradamas savasties?

C. Bažnyčia ir liturgija.

C1. Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą. Kodėl reikia bendruomenės ir kaip ją suburti? Kokia bažnytinės bendruomenės paskirtis? Kuo turininga mūsų Bažnyčia? Kas yra Tradicija? Kodėl ji tokia svarbi ortodoksų tikėjime? Tradicija – vienas iš mūsų tikėjimo šaltinių. Kaip Bažnyčioje tradicija tęsiama ir kaip keičiasi įvairios tradicijos?

D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė.

Kokį matau save ir kokį mane moko kiti? Kokie mano socialiniai vaidmenys? Kokios mano svajonės, kokios jų įgyvendinimo galimybės. Kokia asmenybe norėčiau tapti ir kaip to siekiu?

E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis.

Kokie virtualūs bendravimo būdai man reikalingi? Tokio bendravimo galimybės ir pavojai. Kada mūsų bendravimas tikrai autentiškas, o kada fiktyvus? Koks žiniasklaidos poveikis žmogui ir man pačiam? Kaip naujos technologijos gali padėti augti mūsų dvasiai?

6.2.4. 8 klasė

A. Šventojo rašto pažinimas.

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas. Ką reiškia sandora? Kodėl Dievas sudarė sandorą su žmogumi? Sudaręs sandorą, esu laisvas rinktis gerį ar blogį ir atsakau už visas pasekmes. Kaip Senajame Testamente parodoma nuodėmės kilmė? Ko iš manęs tikisi Dievas ir žmogus? Dievo paveikslas ir panašumas manyje – kaip tai mane įpareigoja?

A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas. Apie kokį Jėzaus iššūkį visuomenei kalbama Naujajame Testamente? Kaip sprendžiami nesutarimai? Kaip Jėzus sprendė nesutarimus, kaip ir su kuo bendravo? Koks mano požiūris į Jėzų, koks mano santykis su Juo?

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

B1. Jėzaus atpirkimo misija. Jei Dievas mus myli ir veda, kodėl egzistuoja blogis, kančia? Kančios neišvengiamumas. Krikščionybės požiūris: kančią galima įprasminti, o mirtis nėra pabaiga. Kaip galime paguosti nelaimėje, padėti kenčiantiems?

B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui. Kuo skiriasi sąvokos įsimylėti ir mylėti? Kokia jausmų, proto, valios įtaka meilei? Kaip meilę apibūdina šv. Paulius Himne meilei?

B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu. Kas man augant išliko pastovu ir nekintama? Kokie yra dabartinio laikotarpio iššūkiai? Kas gali pakenkti fizinei ir dvasinei mūsų sveikatai? Kodėl turėčiau dėkoti Dievui ir artimiesiems už šį amžiaus tarpsnį?

B4. Bendravimas ir santarvės raiška. Kodėl mums reikia kitų žmonių? Kokiais principais remiantis galima kurti stiprią bendruomenę ir kaip galima ją išlaikyti? Kaip bendraujant derinti atvirumą, atsargumą, ištikimybę, kritiškumą. Kaip suprasti evangelinę artimo meilę – ar asmens orumas dera su nuolankumu? Nuo ko priklauso kiekvieno žmogaus orumas ir vertė?

C. Bažnyčia ir liturgija.

C1. Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą. Ką reiškia būti krikščioniu? Ką reiškia būti ortodoksu? Kas yra sakramentai ir kokią vietą jie užima mano gyvenime? Sutvirtinimo sakramento paskirtis. Sekminių įvykio ir šios šventės prasmė, asmeninės mano Sėkminės.

D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė.

Kodėl šeimoje kiekvienas žmogus gali jaustis vertingas? Kokie būna ir kokie turėtų būti santykiai šeimoje? Apie kokią šeimą svajoju? Ar įmanomas tobulos šeimos modelis? Bažnyčia apie šeimos vertingumą. Ką iš savo šeimos norėčiau perimti ir ką norėčiau keisti?

E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis.

Kodėl reikalingi autoritetai? Kada rodoma pagarba, o kada paklūstama iš baimės? Kas būtų, jeigu Jėzus būtų mano Mokytojas? Tikejimas padeda sutarti: autoritetai ir pasotikėjimas; eucharistinis Jėzus mane stiprina; sakramentinis susitaikymas. Dievas skatina įsipareigoti gėriui: asmeninė atsakomybė; pasitikėjimas savimi ir kitais; pasitikėjimas Dievu.

6.3. Mokymosi turinys. 9–10 klasės

6.3.1. 9 klasė

A. Šventojo rašto pažinimas.

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas. Kur ir kaip egzistuoja blogis? Kaip Šventasis Raštas atskleidžia blogio kilmę ir priežastis? Kaip blogį ir nuodėmę įveikia Dievas – Kūrėjas ir Atpirkėjas? Kaip Dievas mane gydo ir laisvina?

A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas. Sąžinė, Šventasis Raštas ir Bažnyčios mokymas – puikūs orientyrai rinktis gerį ir įveikiant blogybes: kovoti su blogiu pradėtu nuo savęs. Ką krikščioniui reiškia gyventi laisvai ir atsakingai?

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

B1. Jėzaus atpirkimo misija. Kuo siejasi mano asmens vardas su Dievo kvietimu? Kaip atsiliepiu į pašaukimą gyventi, mylėti, daryti gera? Ką reiškia šv. Pauliaus pasakymas, kad esame Dievo įsūniai ir paveldėtojai? Kaip tai įvyksta per Kristų?

B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui. Kas yra pašaukimas? Kaip žmogaus pašaukimą tarnystei atskleidžia šv. Pauliaus laišakai? Kaip sąžinė veikia mano elgesį ir apsisprendimą? Sąžinė padeda ar trukdo laisvei ir gyvenimo pilnatvei? Kas gali sąžinę iškreipti? Kaip suderinti laisvę su atsakomybe tiesai? Kaip aš save ugdu? Kas dar mane ugdo, padeda skleistis?

B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu. Dievas mus kuria laisvus ir mūsų laisvės nevaržo. Kaip suprantu asmens laisvę? Laisvė „nuo ko“ ir laisvė „kam“. Kodėl laisvė neatsiejama nuo atsakomybės? Už ką esu atsakingas? Galimybės pasirinkti santykį su žmonėmis, Dievu, pasauliu, savimi. Kas padeda žmogui teisingai pasirinkti ir laisvėti? Kuo pasireiškia Dievo kvietimas, globa?

B4. Bendravimas ir santarvės raiška. Kokia mano tautos, šalies, praeities ir ateities siekiai man svarbūs ir brangūs? Kodėl visos tautos puoselėja savo tautos vertybes? Kaip Bažnyčia skleidžia mokymą apie taiką ir vienybę, kaip prie to prisidedu „aš“. Kodėl Kristus vadinamas Taikos kunigaikščiu.

C. Bažnyčia ir liturgija.

C1. Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą. Kokios yra mano svajonės apie ateitį, profesijos pasirinkimą? Kas yra karjera, o kas pašaukimas? Kam esame pašaukti visi ir kiekvienas? Bažnyčios mokymas apie pašaukimus pašvęstajam gyvenimui ir šeimai: koks mano pašaukimas?

D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė.

Kas aš esu ir koks norėčiau tapti: kokie mano talentai, gebėjimai, idealai? Kokia galėtų būti mano misija pagal Dievo planą? Kaip siekiu tapti asmenybė ir ką man tai reiškia?

E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis.

Kodėl laikas yra dovana? Ką reiškia prasmingai būti čia ir dabar? Kas yra mano laiko ėdikai? Kodėl dauguma žmonių nuolat skuba? Kokios yra skubėjimo pasekmės? Gyvenim laikinumas ir amžinumas, chronos ir kairos. Laiko pašventinimas ir šventinis laikas.

6.3.2 10 klasė

A. Šventojo rašto pažinimas.

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas. Šventasis Raštas ir mokslas. Kodėl visais laikais svarbu ir tikslinga skaityti Šventąjį Raštą? Kokios sukūrimo istorijos sąsajos su ekologija? Kuriose srityse Kūrėjas kviečia mus bendradarbiauti? Mokslas ir tikėjimas apie pasaulio sukūrimą – kaip tai suderinti? Kaip suprasti teiginį, kad esame pasaulio valdytojai, bet ne valdovai?

A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas. Kodėl galima teigti, kad yra amžinasis gyvenimas? Koks yra amžinojo gyvenimo ryšys su dabartimi? Kas yra Dievo karalystė Šventajame Rašte, kaip ji pasireiškia čia ir dabar? Kas yra šventųjų bendravimas?

B. Tikėjimo turinio pažinimas.

B1. Jėzaus atpirkimo misija. Kuo pasižymi jaunų žmonių malda? Kaip Šventasis Raštas moko ir padeda melstis? Kodėl ir kaip meldėsi Jėzus? Kaip galiu apibūdinti maldą ir ką pasakyčiau apie savo maldos gyvenimą? Kaip supranti pasakymą „jis turi maldos dovaną“?

B2. Dievo slėpiniai ir apreiškimai žmogui. Šventosios Dvasios dovanų paskirtis. Kaip suprasti šventumą ir kodėl verta jo siekti? Kodėl šventumas daug kam atrodo kaip laisvės ir pilnatvės suvaržymas? Mano asmenybės atsiskleidimo perspektyva šventume: būti savimi geriausia prasme.

B3. Gyvenimo klausimai tikėjimo požiūriu. Kodėl visi norime būti laimingi? Kada patiriame laimę? Kaip laimė priklauso nuo santykio su kitais, Dievu, savimi, aplinka? Kas padeda įprasminti mano gyvenimą žemėje? Ką reiškia amžinoji laimė danguje? Ką apie laimę primena Jėzaus palaiminimai – Dangaus Karalystės „konstitucija“?

B4. Bendravimas ir santarvės raiška. Žmogus ieško Dievo: kodėl yra tiek daug religingumo variantų? Naujojo religingumo reiškiniai visuomenėje ir krikščionybė. Koks yra jaunimo požiūris į tradicinę Bažnyčią ir koks jų santykis su ja? Kaip mūsų Bažnyčia kviečia jaunimą? Kaip jaunimas gali paveikti Bažnyčią? Ką Bažnyčia gali duoti man, ką galiu jai duoti aš?

C. Bažnyčia ir liturgija.

C1. Atsiliepiamas į Bažnyčios kvietimą. Ką mums siūlo Bažnyčios socialinis mokymas skurdui mažinti, neįgaliųjų, vyresniojo amžiaus žmonių padėčiai gerinti? Kaip mūsų visuomenė sprendžia socialines problemas? Kodėl ir kaip galiu padėti vargstantiems ir kokių būdu tai gali mane patį praturtinti?

D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė.

Kokie mano tikslai ir gyvenimo prioritetai? Kaip pasireiškia mano unikalumas? Esu svarbus, reikalingas Dievui ir žmonėms – kaip tai pasireiškia?

E. Moralė / etika arba žmogus ir pasaulis.

Kas yra globalizacija? Kokios yra globalios kultūros ir visuomenės teigiamybės ir neigiamybės? Kurios vertybės yra pastovios, o kurios kinta? Kaip Bažnyčia siūlo atsiliepti į globalizacijos, vartotojiškumo problemas ir kaip padeda jas spręsti? Socialinis Bažnyčios mokymas ir jo pritaikymas.

7. Pasiekimų vertinimas

8. Pasiekimų lygių požymiai